

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 233. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881625680/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

der er af Juda stamme; jf. Åb. 5,5, hvor det siges, at loven af Juda stamme, Davids rotskud, dvs. Messias, har sejret. – *Min Sæd* (...) *Slangens Hoved*: hentydning til 1. Mos. 3,15, der er blevet forstået som en forudsigtelse af Jesu sejr over Djævelen. *Sæd*: afkom. – *Og jeg har set*: jf. Åb. 22,8. – *saligste blant Mødre*: jf. n.t.s. 32. Jf. også Elisabets ord til Maria: »Og salig er hun, som troede, thi det skal fuldkommes, som hende er sagt af Herren», Luk. 1,45. – *den Tempel bygt* (...) *han nedbød*: jf. Joh. 2,19-22 og Matt. 26,61; jf. også Åb. 21,22. – *Stort til*: stort nok til at rumme. – *en falden Engel(s)*: jf. jød. legender faldet fra himlen på grund af hovmod; en lignende tanke ligger bag Luk. 10,18; jf. også 2. Pet. 2,4, Åb. 12,9 o.fl. – *Svovel-Flo-der*: jf. fx Åb. 19,20 og 21,8. – *Glædens Kilder*: jf. Es. 12,3.

- 35 *Dybt og usportlig*: jf. Rom. 11,33. – *hvile paa*: beror på, afhænger af. – *kuerner*: udtrykker nusforøjelse. – *overser hans Raad*: overskuer hans planer.

Ønske til Jomfrue Cecilia Wormstrup, paa Hendes Fødsels-Dag

Trykt efter SS bd. 2, s. 46, hvis tekstgrundlag er *Adskilligt af Johannes Ewald* (1771). If. A. D. Jørgensen skrevet til C. W.s 18 års fødselsdag 17. feb. 1770.

- 35 *Jomfrue*: se n.t.s. 7. – *Cecilia Wormstrup*: Cecilia Birgitte W., f. 1752, datter af Madam W., der var værtinde på gæstgiveriet »Sibets i Vestergade, Ewalds logi i 1769. – *betage*: tager bort, frarøver. – *ufolte Dage*: rolige, fredelige dage uden store sindsbevægelser.
- 36 *den Arme*: den fattige. – *Skierts*: leg, spøg (bydemåde). – *Dem til Haand*: til hån eller skam for dem selv. – *Skye*: sky, undgå.

Recitativ og Aria, sunget den 18. Maj 1771, da det Musikalske Selskab for denne Vinter ophørte

Trykt efter SS bd. 2, s. 114, hvis tekstgrundlag er originaltrykket 1771.

- 36 *Recitativ*: talesang, fortællende afsnit i kantater, oratorier m.m., fremført i syngende tonefald. – *det Musikalske Selskab*: Raadhusstrædets Musikalske Selskab (se n.t.s. 31). – *Sangensker*: sangfugle. – *underlige*: underfulde, vidunderlige. – *Hyrdene* (...) *Hyrdindens*: se n.t.s. 7, *Celadan* og 90, *Dalens Hyrder* – *vilde*: ukunslede, naturlige.

- 37 *Arioso*: ital., kort, udtryksfuldt sangstykke, mellemting mellem recitativ og arie.

Da jeg var syg

Trykt efter SS bd. 2, s. 115-16, hvis tekstgrundlag er *Adresseavisen* 1771, nr. 157, 25. sept.

- 37 *Beatus (...)* *negotii*: lyksalig den, der fjernet fra forretningers tryk; jf. *Epoder*, nr. 2 af den rom. digter Quintus Horatius Flaccus (65-8 f.Kr.), her forkortet *Horat*, idet kolonet er et forkortelsestegn. – *ann*: fattig. – *tænke sig*: tænke over sig selv. – *Væsenet, som den bør være lig*: dvs. Gud, jf. 1. Mos. 1,26. – *gyldne Lænker (...)* *konnet Træl*: om den, der opnår rigdom eller jordisk ære, men derved bliver åndeligt ufri. – *første Mand*: det første menneske, Adam; her betegnelser for mennesket eller menneskeheden.
- 38 *Adspredelser*: hvad der volder sjælelig uro, spjttelse; forstyrrelse. – *Vredens Rast*: Guds vrede efter syndefildet, jf. 1. Mos. 3,9-22. – *forstrød*: spredte, usammenhængende. – *sæve*: færet, flakker. – *Chimæren sluger Støvet*: hentyder til 1. Mos. 3,14, hvor Gud siger til slangen, at den skal æde støv (jf. *Vredens Rast*). Samtidig bruges slangen/kimæren som symbol på fantasiforestillinger, dvs.: Slangen (gøglebilleder) skal opæde det støv, som din sjæl klæber ved. – *veder*: ved. – *Udbreder Gud*: udbreder lovprisninger af Gud. – *Dorine*: navnet muligvis beslægtet med Doris, jf. n.t.s. 113. Her nok et typenavn som hyrdenavnene Cloris osv. – *fandt*: følte. – *vor*: behovet. – *Homer*: gr. digter, ca. 8. årh. f.Kr., efter traditionen forfatter til Iliaden og Odysseen. – *Helene*: den smukkeste af alle kvinder, datter af Zeus og Leda; i de homeriske digte Menelaos' hustru, der blev bortført til Troja af Paris; her om en kvinde, der er smuk som H. – *stadig var (...)* *vis*: Hvis vor tanke blot havde stadighed, var den god og vis. – *hæfter ej derved*: krytter sig ikke dertil. – *Adams Bam*: om det syndefulde, ufuldkomne menneske. – *Strødelen*: hvirvelstrømmen, malstrømmen. – *Sireners Sang*: se n.t.s. 23. – *Klimrende*: klirren. – *Herolderne*: her måske de, der udbræber ros eller berømmelse, dvs. rygtet. – *Hvislen*: bagtalelse. – *Kiedsomliges*: person, der keder sig. – *Sands*: fornuft. – *Harn*: vel her: sorg, smerte. – *Mangel*: mangel på det nødvendige til livets ophold; nød.